

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
Інстытут гісторыі

БЕЛАРУСЬ
ПРАЗ ПРЫЗМУ
РЭГІЯНАЛЬнай ГІСТОРЫІ

Талачынскі край:

гісторыка-культурная
спадчына
рэгіёна

Зборнік навуковых артыкулаў

Мінск
«Беларуская навука»
2024

УДК 94(476.5)(082)

ББК 63.3(4Бел)я43

T16

Серыя заснавана ў 2018 годзе

Укладальнікі:

кандыдат гістарычных навук А. В. Бараноўскі,
магістр гістарычных навук Д. А. Крэнт

Рэдакцыйная калегія:

В. Л. Лакіза (галоўны рэдактар), А. В. Бараноўскі (адказны рэдактар),
Д. А. Крэнт, В. Г. Мазец, М. У. Смяховіч, І. У. Спірын, С. А. Траццяк

Рэцэнзенты:

кандыдат гістарычных навук, дацэнт П. А. Трубчык,
кандыдат гістарычных навук, дацэнт А. М. Дулаў

Зборнік падрыхтаваны ў рамках выканання Дзяржаўнай праграмы навуковых даследаванняў на 2021–2025 гг. «Грамадства і гуманітарная бяспека беларускай дзяржавы» (навуковы кіраўнік – акадэмік НАН Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар А. А. Каваленя) падпраграмы № 1 «Гісторыя» (навуковы кіраўнік – кандыдат гістарычных навук, дацэнт В. Л. Лакіза)

Талачынскі край : гісторыка-культурная спадчына рэгіёна : зб.
T16 навук. арт. / Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т гісторыі ; уклад.: А. В. Бараноўскі, Д. А. Крэнт ; рэдкал.: В. Л. Лакіза [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 2024. – 491 с. – (Беларусь праз прызму рэгіянальнай гісторыі).
ISBN 978-985-08-3135-4.

Зборнік навуковых артыкулаў уключае матэрыялы, прысвечаныя праблемам палітычнай, сацыяльнай, эканамічнай і культурнай гісторыі Талачыншчыны, якія прайшлі апрацацыю на навукова-практычнай канферэнцыі «Талачынскі край: гісторыка-культурная спадчына рэгіёна (да 590-годдзя першай згадкі Талачына ў пісьмовых крыніцах)», што адбылася ў чэрвені 2023 г. у г. Талачыне Віцебскай вобласці.

Разлічаны на вучоных, студэнтаў, настаўнікаў, краязнаўцаў і ўсіх тых, хто цікавіцца гісторыяй Беларусі.

Меркаванні аўтараў могуць не супадаць з меркаванням рэдкалегіі.

УДК 94(476.5)(082)

ББК 63.3(4Бел)я43

ISBN 978-985-08-3135-4

© ДНУ «Інстытут гісторыі
НАН Беларусі», 2024

© Афармленне. РУП «Выдавецкі дом
«Беларуская навука», 2024

Юпатов Антон (<i>Витебск</i>). Детские дома Толочинского района в 1945–1955 гг.	283
Жыхарка Жанна, Мельнікаў Мікалай (<i>Мінск</i>). Помнікі сакральнага мастацтва Талачыншчыны (па матэрыялах навуковых экспедыцый)	298
Пікулік Ірына (<i>Талачын</i>). Фарміраванне калекцыі ручнікоў Талачынскага гісторыка-краязнаўчага музея	308
Юрчак Дзяніс (<i>Віцебск</i>). Гісторыка-культурныя каштоўнасці Талачынскага раёна ў другой палове XX – пачатку XXI ст.	313
Ивченко Дмитрий (<i>Толочин</i>). Народная киностудия «Летопись» как средство популяризации туристического и краеведческого потенциала Толочинского района	321
Півавар Мікалай (<i>Віцебскі раён</i>). Сімвалы і коды Талачынскага краю	326
Лавринович Виктория, Гавриловец Людмила (<i>Мозырь</i>). Перспективы развития гастрономического туризма в Толочинском районе	333
Слесарава Марыя, Унучак Андрэй, Анофранка Наталля, Драгун Анастасія, Бакуновіч Андрэй, Павуціна Марыя, Гецэвіч Юрый (<i>Мінск</i>). Турыстычны і краязнаўчы патэнцыял Талачынскага краю з аўдыягідам KrokApp	336

ЗВ'ЯЗАНЫЯ ЛЁСАМ З ТАЛАЧЫНШЧЫНАЙ

Урублеўскі Вадзім (<i>Мінск</i>). Войны-Ясянецкія з Талачыншчыны – продкі Свяціцеля Лукі, архіепіскапа Крымскага.	341
Шаладонаў Ігар (<i>Мінск</i>). Маральна-духоўны патэнцыял прозы М. Зарэцкага	350
Мазец Валянцін (<i>Мінск</i>). Іх лёс быў звязаны з Талачынскім краем: з жыцця і дзейнасці дэпутатаў Вярхоўнага Савета БССР першага склікання	358
Комар Евгений (<i>Мінск</i>). «Сэрцам адданыя роднай зямлі»: Герой Советского Союза Петр Антонович Галецкий	362
Гарматный Виталий (<i>Мінск</i>). Тамара Павловна Бирюкова – персональний пенсіонер республіканскага значэння.	368
Бондарева Елена (<i>Витебск</i>). Пашкевич Никифор Евдокимович – літаратуравед, пісатель, заслуженный деятель культуры БССР.	371
Паляшчук Наталля (<i>Мінск</i>). А. І. Жураўскі – асоба, вучоны, педагог	374
Перавалава Наталля (<i>Мінск</i>). А. І. Жураўскі і «Гістарычны слоўнік беларускай мовы»	384
Ярмоленка Эльвіра (<i>Мінск</i>). З навуковай спадчыны А. І. Жураўскага	386
Галыга Алеся (<i>Талачын</i>). Герой Беларусі – мастак М. А. Савіцкі	392
Жукова Оксана, Богомолова Ольга, Тищенко Милана (<i>Мінск</i>). Малая родина в жизни и творчестве Михаила Савицкого	398
Дубовик Александр (<i>Мінск</i>). Эдуард Корнилович – толочинский краевед, писатель, историк, политолог-энциклопедист Беларуси	410
Баранова Ала (<i>Мінск</i>). Выхаваўчы патэнцыял лірыкі Веры Вярбы.	421
Лапата-Загорскі Аляксандр (<i>Мінск</i>). Алесь Петрашкевіч – кіраўнік першай экспедыцыі «Дарога да Святыняў»	432